

Jutlus Nõos P, 23.09.18 kell 11.00, 17. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: Js 1:10–17; Mk 7:5–13

Jutlus: Gl 5:22–26

Laulud: 65 (1–5); 128 (1–2, 3); 278 (1–3); 282 (1–7)

Aga Vaimu vili on armastus, rõõm, rahu, pikk meel, lahkus, headus, ustavus, tasadus, enesevalitsus – millegi niisuguse vastu ei ole Seadus. Jeesuse Kristuse omad on lihaliku loomuse risti lõõnud koos kirgedega ja himudega. Kui me elame Vaimus, siis käigem ka Vaimus! Ärge olgem auahned, üksteise ärritajad, üksteise kadestajad!

Tänase pühapäeva teema kirikukalendri järgi on „Kristlase vabadus“. Meile kui luterlastele toob see sõnapaar ehk esmalt meelde dr Martin Lutheri „Traktaadi kristlase vabadusest“, mida oleme vahel puudutanud ka jutlustes ja piiblitundides ja mille põhimõtte on kokkuvõetav järgmises: Kristuses oleme me vabad igasugusest seadusest, ka sellest mis sunnib meid meie pääsemiseks midagi tegema; kuid kirstlastena teenime me sellegipoolest meelsasti Jumalat ja ligimest.

Tänane kirjakoht aga pärineb apostel Pauluse kirjast galaatlastele 5. peatükist, mille teema on samuti kristlase vabadus. Soomerootsi UT-teadlane Jukka Thurén toob välja, et Jumala laste uuest vabadusest kõnelb apostel Paulus juba Gl 3. peatükis; Gl peatükid 5 ja 6 aga vaatlevad juba kristlase vabaduse praktilist poolt: need manitsevad kristlast mitte seda vabadust käest laskma

Millised on siis Pauluse arvates võimalused meile Kristuse poolt antud vabadust kaotada?

Esmalt toob Paulus Gl 5:1–12 välja ohu hakata jälle orjama seadust. Alkoguduses oli teatavasti suur probleem ümberlõikamisega kui Jumala ja juutide vahelise lepingumärgi täitmise: kas kristlased peavad ümberlõikamiskäsku endiselt järgima või mitte? Paulus on rangelt ümberlõikamise vastu, sest „Kristuses Jeesuses ei maksa ümberlõikamine ega ümberlõikamatus, vaid usk, mis on tegev armastuse läbi.“ (Gl 5:6)

Teiseks manitseb Paulus Gl 5:13–26 kristlast mitte uuesti orjama hakata liha: „Ärge ainult tehke vabadusest õigustust lihalikule loomusele, vaid teenige üksteist armastuses!“ Jukka Thurén selgitab, et kuna Paulus nimetab „liha vabaduse“ vastandina ligimese armastamist ja teenimist, siis tähendab „liha“ siin inimese isekust, millest kristlanegi pole vabanenud, kuid mille vastu ta suudab siiski võidelda.

Meie tänane kirjakoht kuulubki sellesse manitsuste lõiku. Meenutan, et Paulus kõneleb siin Püha Vaimu viljast, milleks on armastus, rõõm, rahu, pikk meel, lahkus, headus, ustavus, tasadus ja enesevalitsus. On huvitav tähele panna, et Paulus kasutab selle 9-liikmelise loetelu puhul ainsust „Vaimu vili“. Võib-olla seetõttu, et tegemist pole mingite antiiksete voorustega nagu tarkus, mõõdukus, vaprust või õiglus, mida inimene saab ise taotleda, vaid selliste väärtustega, milleks inimene ise ei saa midagi teha – need on Püha Vaimu anni erinevad avaldused. Sest küllap on nii, et kes on armastav, on ka rõõmus, rahulik, kannatlik jne.

Samas loetleb Paulus paar salmi eespool palju rohkem lihaliku loomuse tegusid, mis on grammatiliselt mitmuses – need kõik on teod, mida lihalik inimene võib korda saata: hoorus, rüvedus, kõlvatus, ebajumalateenistus, nõidus, vaen, riid, kiivus, raevutsemine, isemeelsus, lõhed, lahknemised, kadetsemine, purjutamised, prassimised ja muu sarnane.

Selliste lihaliku loomuse tegude eest kaitseb inimesi seadus. Kuid seadus on liha ees siiski jõuetu. Oleme seda näinud inimühiskonnas kõigil aegadel, ka meie ajal. Miks siis muidu on tarvis vanglaid ja mõnel maal ka surmanuhtlust? Miks siis muidu esineb nii palju seaduserikkumisi, ehkki inimesed ju reeglina teavad, et seaduse vastu eksimine toob kaasa karistuse?

Inimese lihalik loomus ei allu viimselt seadusele. On vaid üks, kes selle lihaliku loomuse allutada suudab – Jeesus Kristus! Paulus ütleb Gl 5:24: „Jeesuse Kristuse omad on lihaliku loomuse risti lõõnud koos kirgedega ja himudega.“ Jah, lihaliku loomuse tegusid võib korda saata ka kristlane, sest temagi pole oma lihalikust loomusest kusagile pääsenud. Siiski võimaldab usk Kristusesse, osadus Temaga sõna ja sakramendi kaudu selle lihaliku loomuse tegudest pääseda. See pääsimine pole aga kristlase teene, vaid Kristuse teene. Kristlasel on lihtsalt Jumala poolt antud võimalus Vaimu abi

kasutada.

Ega muidu ütleks Paulus: „Kui me elame Vaimus, siis käigem ka Vaimus!“ Ristimises teeb Jumala Vaim inimese kõigepealt elavaks, seejärel aga hakkab Vaim ka meie samme suunama. Jukka Thurén osutab, et sellist Vaimu kaksülesannet nimetab ka Nikaia usutunnisus, mida loeme kirikus suurtel pühadel (tõsi, vastupidises järjekorras): „Meie usume Pühasse Vaimusse, Issandasse ja Elavakstegijasse“. Kui kristlane on võtnud kord Vaimult kui Elavakstegijalt elu anni vastu, siis tuleb tal nõustuda ka sellega, et sama Vaim on Issand, kes teda valitseb.

Meie kirjakohta lõpetab Paulus salmiga, mis manitseb mitte olema auahned, üksteise ärritajad ja kadestajad. Küllap on Paulus kogenud, et need lihaliku loomuse teod on kristlaste hulgas kõige tavalisemad ja sellisena ka kõige salakavalamad. Kuid nendegi raviks on määratud Püha Vaimu osadus!

Kolmandaks manitseb Paulus käima Kristuses antud vabaduses ka koguduseelus. Kui keegi koguduses patustab, siis peavad teised koguduseliikmed teda parandama tasase vaimuga, mitte üle reageerides. Kui keegi on raskustes, siis peavad teised koguduseliikmed püüdma neile raskustele öla alla panna – siiski peenetundeliselt, et mitte püüda teise risti enda kanda võtta. Kui keegi on oma saavutuste pärast uhke, siis ta petab ennast, sest mis on sellisel uhkustajal sellist, mida ta poleks Jumala käest saanud. Kui aga keegi kadestab teist ja muretseb, et tema töö viljad on viletsamad, siis ärgu ta unustagu, et Jumala ees kannab iga inimene oma koormat.

Paulus meenutab siin ka koguduses vaimulikku tööd tegevate inimeste toetamist, hoiatab Jumala pilkamise eest ja rõhutab lõpus heade tegude tegemist kõigile, eriti aga usukaaslastele. Muidugi pole nende heade tegude tegemine mingi omaette seadus, vaid Paulus manitseb koguduseliikmeid Vaimus elades ka Vaimu tööle mitte vastu hakkama. See on Kristuse seadus.

Kokkuvõttes võib öelda, et vabadus on ju kõigi aegade inimeste elus olnud tähtsamaid väärtusi. Esmalt nõutakse muidugi poliitilisi ja isikuvabadusi ning vabadus patust, surmast ja kuradist jääb tähelepanuta. Kuid Kristuse kirik on kutsunud kuulutama just seda viimatinimetatud vabadust. Sest olles vaba patust, surmast ja kuradist ei pea me ühelgi ajastul muretsema teiste vabaduseliikide pärast. Jumala Vaimus saame me olla tõeliselt vabad!

Aamen.